

БАЗА ЗНАНЬ ДПП

Державно-приватне партнерство (ДПП) – це довгострокове співробітництво між державою та приватними компаніями, з метою створення, оновлення та подальшого ефективного управління публічними об'єктами і суспільно значущими послугами, які традиційно надаються державою.

Об'єкт ДПП

— існуючі, зокрема відтворювані (шляхом реконструкції, реставрації, капітального ремонту та технічного переоснащення) об'єкти, що перебувають у державній або комунальній власності,

— створювані або новозбудовані об'єкти відповідно до договору, укладеного в рамках ДПП.

1. Державно-приватне партнерство: ознаки та переваги

Основними ознаками ДПП є:

- довготривалість відносин (від 5 до 50 років) заснованих на договорі;
- створення та/або будівництво (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт та технічне переоснащення) об'єкта державно-приватного партнерства та/або управління (користування, експлуатація, технічне обслуговування) таким об'єктом, потенційно включаючи управління пов'язаною послугою;
- значна управлінська відповідальність приватного партнера; передача частини ризиків приватному партнеру на значну частину життєвого циклу активу, на додаток до передачі ризиків, пов'язаних з будівництвом;
- внесення приватним партнером інвестицій в об'єкт державно-приватного партнерства: приватний партнер надає значну частину фінансування, при цьому винагорода в значній мірі залежить від операційної ефективності (експлуатаційної готовності та/або використання) з метою взаємоузгодження інтересів обох сторін:
 - залучення зовнішніх коштів дозволяє державному партнеру реалізувати одразу декілька проектів та сплачувати пізніше
 - участь у фінансуванні проекту стимулює приватного партнера до зменшення вартості початкових інвестицій; забезпечення експлуатаційної готовності та належної експлуатації /обслуговування інфраструктури; оптимізації витрат повного циклу життя інфраструктури (Life-cycle cost management).

Всі інвестиційні проекти, що відповідають ознакам державно-приватного партнерства, мають бути реалізовані лише із застосуванням вимог Закону України «Про державно-приватне партнерство» (частина 3 статті 1 Закону).

Концесія є однією з форм ДПП. Відповідно до Закону України «Про концесію» ця форма застосовується у випадках, коли державний

партнер/концесієдавець здійснює передачу концесіонеру переважної частини операційного ризику, що охоплює ризик попиту та/або ризик пропозиції. При цьому джерелом переважної частини доходів концесіонера є платежі від користувачів (споживачів).

Інші загальні ознаки ДПП

- приватна компанія-учасник проекту може бути створена у формі спеціальної проектної компанії СПК (англ. Special Purpose Vehicle; SPV);
- фінансування з боку приватного партнера зазвичай здійснюється у формі «проектного фінансування»;
- приватний партнер отримує дохід тільки (або переважно) тоді, коли актив завершений і готовий до використання;
- оскільки є залежність винагороди приватного партнера від операційної ефективності, технічні та сервісні вимоги також спрямовані на результати або «вихідні характеристики» (англ. Output specifications), а не на початкові ввідні. Вимоги також залишають простір для інновацій.

Переваги ДПП

Реалізація проектів ДПП зберігає пріоритет державного партнера контролювати стратегічно важливий актив, що створює стимули для експлуатації об'єктів інфраструктури в інтересах суспільства, та в цілому:

- надає можливість реалізувати інвестиційні проекти, які відкладаються через брак фінансування з бюджету чи через інші причини;
- підвищує ефективність управління у відповідному секторі економіки;
- забезпечує запровадження найкращих світових практик;
- сприяє підвищенню якості й доступності суспільно значущих послуг, приведенню їх у відповідність до міжнародних стандартів;
- забезпечує суттєве відновлення, модернізацію та розвиток інфраструктури;
- забезпечує ефективну ідентифікацію, оцінку та передачу ризиків і обов'язків приватним партнерам на весь період довгострокової експлуатації об'єкта інфраструктури;
- забезпечує залучення довгострокового приватного фінансування, мобілізацію капіталу та створює умови для неодноразового залучення капіталу на інфраструктурні об'єкти (відповідно до життєвих циклів та строків їх експлуатації);
- забезпечує постійні додаткові надходження до бюджетів різних рівнів, підвищує бюджетну ефективність;
- надає всі переваги проектного фінансування, у т.ч. підвищення ефективності з точки зору часу, витрат, обсягу та планування й управління життєвим циклом проекту відновлення та розвитку інфраструктури.

2. Як перевірити що проект є ДПП?

- проект відповідає пріоритетам державної політики та Цілям сталого розвитку України на період до 2030 року;
- проект передбачає створення нових та/або реконструкцію, переоснащення старих об'єктів, та/або надання суспільно значущих послуг;
- проект передбачає використання об'єкту державного та/або комунального майна, яке не перебуває в оренді та не має рішення про приватизацію;
- проект передбачає довготривалі відносини (5-50 років);
- проект передбачає механізми повернення інвестицій приватному партнеру;
- ДПП буде найбільш ефективним механізмом реалізації проекту.

3. Нормативно-правова база

- Закон України «Про державно-приватне партнерство»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>
- Закон України «Про концесію»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#Text>
- Порядок проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/384-2011-%D0%BF#n274>
- Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної, комунальної власності та об'єктів, які належать Автономній Республіці Крим
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/384-2011-%D0%BF#n11>
- Методика виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/713-2015-%D0%BF#n15>
- порядок заміни приватного партнера (концесіонера) за договором, укладеним в рамках державно-приватного партнерства (концесійним договором) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2020-%D0%BF#Text>
- порядок подання державними партнерами (концесієдавцями) щорічного звіту про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства, у тому числі концесійного договору <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0628-20#n16>
- порядок повернення концесієдавцю об'єкта концесії після припинення дії концесійного договору
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621-2020-%D0%BF#Text>
- порядок залучення радників для підготовки проекту, що здійснюється на умовах концесії
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2020-%D0%BF#Text>

- методика розрахунку концесійних платежів <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-2020-%D0%BF#Text>
- порядок конкурсного відбору незалежних експертів <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0191-21#Text>
- порядок проведення концесійного конкурсу та конкурентного діалогу в електронній торговій системі <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-2021-%D0%BF#Text>
- методика проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0109-22#Text>
- порядок прийняття рішення про надання державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2023-%D0%BF#Text>
- порядок спрямування коштів на підготовку проектів державно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2023-%D0%BF#Text>